

Historie péče a vzdělávání u sluchově postižených

PhDr. Radka Horáková, podzim 2006

- pro vývoj péče o SP charakteristické neustálé hledání cesty k efektivnímu vzdělávání
- ve starověku měli SP velmi nízký sociální status determinovaný nesprávnými předsudky, rozdíl mezi neslyšícími od narození a ohluchlými
- antické Řecko – v důsledku neznalosti anatomie ucha vada sluchu spojována s neschopností artikulovat, porucha jazyka

- podle Aristotela jsou hluší méně vzdělavatelní než slepí – ovlivnil vzdělávání SP do budoucna
- Platón upozorňuje na dorozumívání sluchově postižených mezi sebou – tzv. posunky
- středověk – obd. scholastiky – první pokusy vzdělávat SP, v důsledku plnění závazků církve – nemožnost odepřít křesťanské učení
- výchovu a vzdělávání SP zajišťovali mniši v kláštorech

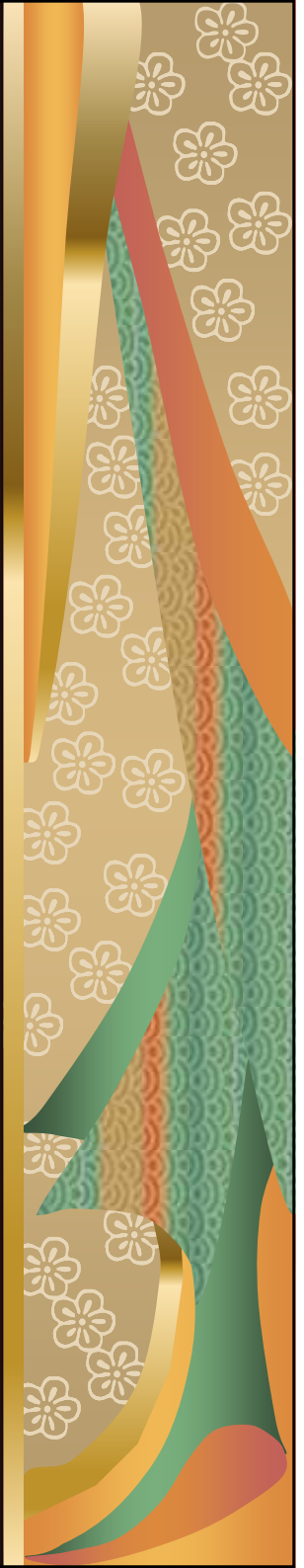
Španělsko (období 16. století)

Pedro Ponce de Leon

- mnich benediktinského kláštera, vychovatel dětí šlechtické rodiny de Velasco

Juan Pablo Bonet - v roce 1620 uveřejnil první knihu o vzdělávání sluchově postižených

- popisuje tvoření jednotlivých hlásek, výstavba řeči probíhá za podpory písma
- ve vyučování převládá prstová abeceda

Anglie (období 17. století)

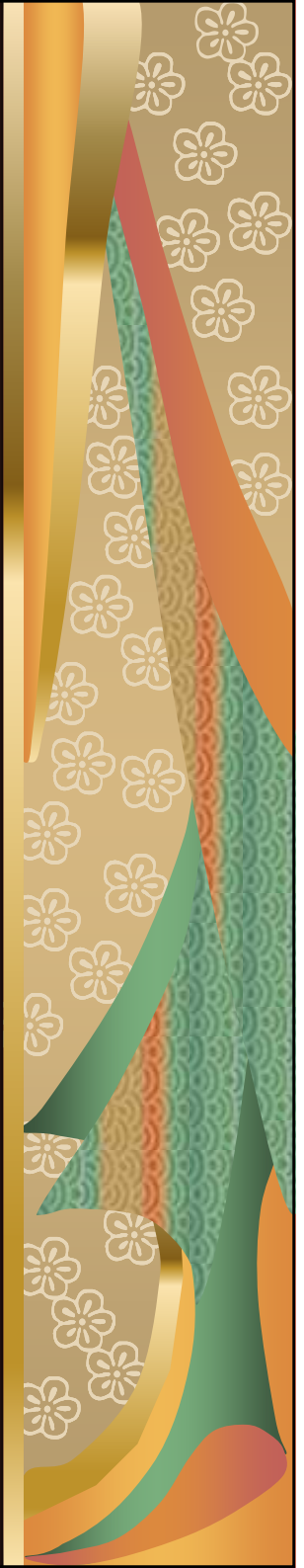
John Wallis

- je považován za zakladatele vědecké fonetiky, byl profesorem na univerzitě v Oxfordu

Nizozemí (období 17. století)

Johann Conrad Amman

- autor knihy *Surdus loquens* (Mluvící hluchý)
- vychází z písemné formy řeči, užití posunku považuje za přirozené, zdůrazňuje výhody hláskovací metody

Francie (období 18. století)

Jacob Rodriguez Pereira

- je ovlivněn spisy Boneta, Wallise, Ammana
- vyvozuje mluvu prostřednictvím vibrací, cvičení zbytků sluchu (k tomu využívá sluchových trubic)

Kolektivní vyučování

první ústavy pro SP

Francie - 18. století

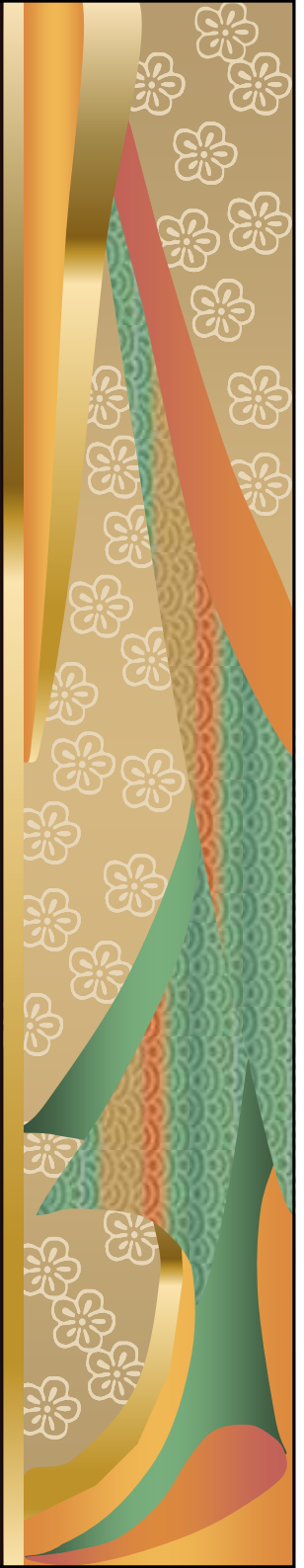
 Charles Michel de l'Eppé

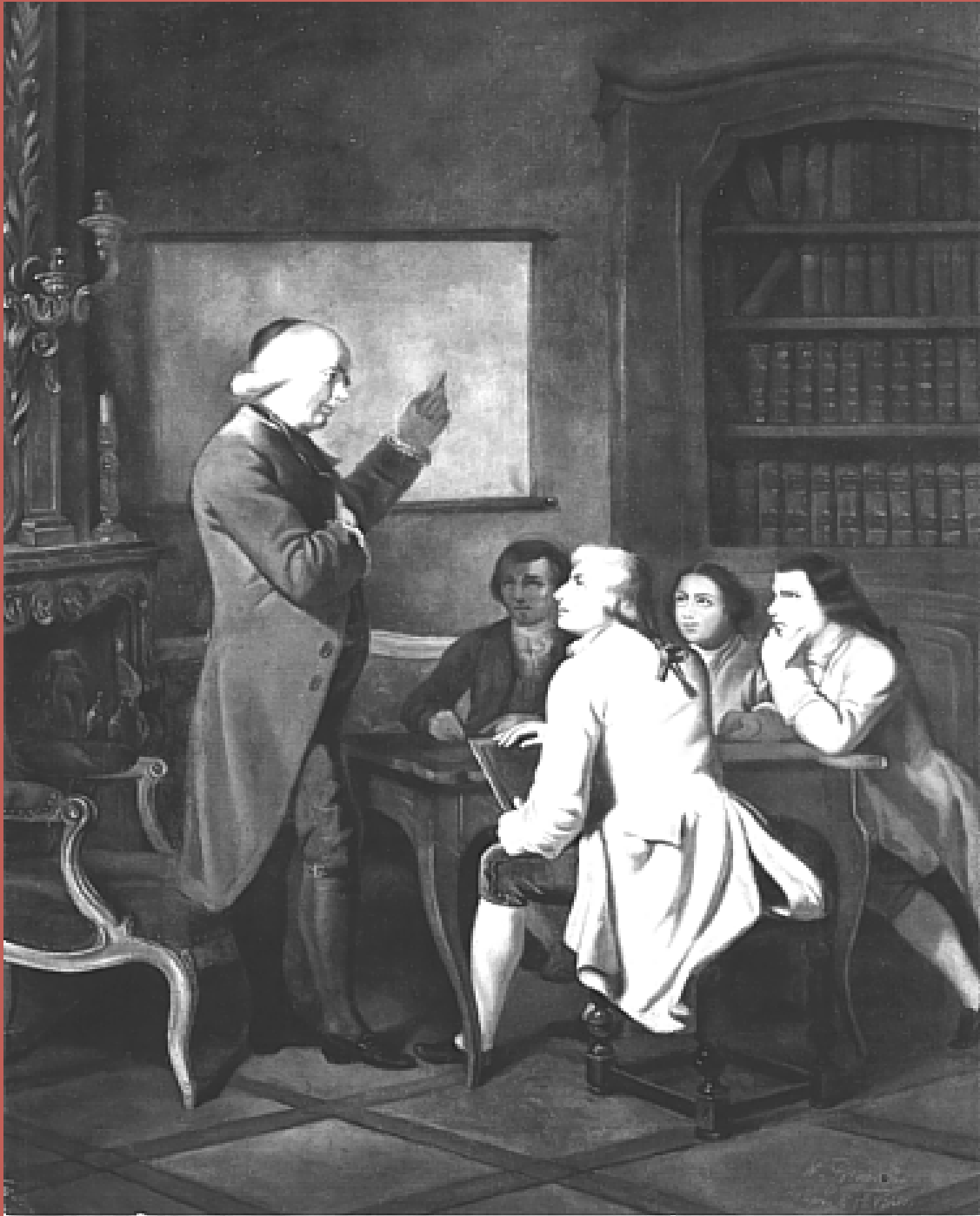
(Abbé de l'Eppé)

- výjimečný člověk, vystudoval práva, stal se knězem, vzdělával chudé, poznatky předával svým nástupcům

- vycházel ze staré teze – sluch nahradit zrakem (nyní metoda kompenzace)
- základem jeho metody je posunek, posunková řeč
- na přelomu roku 1769/70 založil v Paříži ústav pro hluchoněmé

Německo

Samuel Heinicke

- působil v ústavu pro neslyšící děti, založen r. 1778
- vypracoval svou metodu – vychází z myšlenky, že řeč je božského původu, artikulovaná řeč musí být znakem lidství i u neslyšícího člověka
- odmítal de l'Eppého názor na funkci zraku, oko podle něj nemůže nahradit sluch
- k vyvození artikulace používal různých tekutin (ocet, odvar z pelyňku)

Milánský kongres r.1880

- vyvrcholil spor zastánců orální metody a metody využívání posunkové řeči – přednost dána *čisté artikulační metodě*
- odpůrci orální metody argumentují tím, že bez užití posunků a písma dochází k verbalismu a didaktickému materialismu

- **Paříž** – 1770
- **Lipsko** – 1778
- **Vídeň** – 1779
- **Řím** – 1784
- **Praha** – 1786 (Pražský ústav pro „hluchoněmé“ 1786 byl pátým ústavem v Evropě, prvním ředitelem byl páter Karel Berger)

Doporučená literatura k problematice:

- **HRUBÝ, J.** *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1.* Praha: Septima, 1997.
- **POUL, J.** *Nástin vývoje vyučování neslyšících.* Brno: Paido, 1996.
- **POTMĚŠIL, M.** *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených.* Praha: Fortuna, 1999.
- **KRAHULCOVÁ, B.** *Komunikace sluchově postižených.* Praha: Karolinum, 2002.

